

De kinderen van Jakob

We lezen uit de Bijbel (Basisbijbel):

Genesis 29:31-35

Genesis 30:1-36

31. Toen de Heer zag dat Jakob niet van Lea hield, gaf Hij haar kinderen. Maar Rachel kreeg geen kinderen.

32. Lea raakte in verwachting en kreeg een zoon. Ze noemde hem Ruben (= 'kijk, een zoon!'). Want ze zei: "De Heer heeft mijn ellende gezien. Nú zal mijn man van mij houden."

33. Ze raakte weer in verwachting en kreeg weer een zoon. En ze zei: "De Heer heeft gehoord dat mijn man niet van mij houdt. Daarom heeft Hij mij nóg een zoon gegeven." Ze noemde hem Simeon (= 'God luistert').

34. Ze raakte weer in verwachting en kreeg nóg een zoon. En ze zei: "Nu zal mijn man van mij gaan houden, omdat ik hem drie zonen heb gegeven." Daarom noemde ze hem Levi (= 'vriend').

35. Ze raakte weer in verwachting en kreeg nóg een zoon. En ze zei: "Nu zal ik de Heer prijzen." Daarom noemde ze hem Juda (= 'lofprijs'). Toen kreeg ze geen kinderen meer.

1. Toen Rachel merkte dat ze geen kinderen kon krijgen, werd ze jaloers op haar zus. En ze zei tegen Jakob: "Geef mij kinderen! Ik ga dood als je dat niet doet!"

2. Toen werd Jakob kwaad op Rachel en hij zei: "Ben ik God soms? Hij heeft jou geen kinderen gegeven! Maar ik kan er toch niets aan doen?"

3. Maar ze zei: "Neem mijn slavin Bilha maar als bijvrouw. Als ze in verwachting raakt, moet ze haar kind op mijn knieën krijgen. Dan zal haar kind mijn kind zijn."

4. En ze gaf haar slavin Bilha als bijvrouw aan Jakob.

5. Bilha raakte in verwachting en kreeg een zoon.

6. Toen zei Rachel: "God is voor mij opgekomen. Hij heeft mij gehoord en mij een zoon gegeven." Daarom noemde ze hem Dan (= 'geoordeeld').

7. Bilha, de slavin van Rachel, raakte weer in verwachting en kreeg een tweede zoon.

8. Toen zei Rachel: "Op bovenmenselijke manier heb ik met mijn zus geworsteld en ik heb gewonnen." Daarom noemde ze hem Naftali (= 'geworsteld').

9. Toen Lea zag dat ze geen kinderen meer kreeg, gaf ze haar slavin Zilpa als bijvrouw aan Jakob.

10. En Zilpa, de slavin van Lea, kreeg een zoon.

11. Toen zei Lea: "Nu zal ik gelukkig zijn." Daarom noemde ze hem Gad (= 'geluk').

12. Zilpa, de slavin van Lea, kreeg een tweede zoon.

13. Toen zei Lea: "Wat ben ik gelukkig! De vrouwen zullen jaloers zijn op mijn geluk." Daarom noemde ze hem Aser (= 'gelukkig').

14. Op een keer, in de tijd van de graanoogst, vond Ruben buiten op het veld liefdesappelen. Hij bracht ze naar zijn moeder Lea. Rachel zei tegen Lea: "Mag ik een paar van de liefdesappelen die je van je zoon hebt gekregen?"

15. Maar Lea zei: "Jij hebt mij mijn man al afgepakt. En alsof dat nog niet erg genoeg is, wil je ook nog eens de liefdesappelen van mijn zoon hebben?" Rachel zei: "Als ik de liefdesappelen van je zoon mag hebben, mag jij vannacht met Jakob slapen."

16. Toen Jakob 's avonds uit het veld terugkwam, liep Lea hem tegemoet. Ze zei tegen hem: "Jij slaapt vannacht bij mij. Ik heb eerlijk voor je betaald met de liefdesappelen die ik van mijn zoon had gekregen." Daarom ging Jakob die nacht met haar naar bed.

17. En God luisterde naar Lea. Ze raakte in verwachting en kreeg een vijfde zoon.

18. Toen zei Lea: "God heeft mij beloond, omdat ik mijn slavin als vrouw aan mijn man heb gegeven." Daarom noemde ze hem Issaschar (= 'beloning').

19. Lea raakte weer in verwachting en kreeg een zesde zoon.

20. Toen zei Lea: "God heeft mij een prachtig geschenk gegeven. Voortaan zal mijn man bij mij willen wonen, omdat ik hem al zes zonen heb gegeven." Daarom noemde ze hem Zebulon (= 'woonplaats').
21. Daarna kreeg ze een dochter, die ze Dina noemde.
22. Maar God was Rachel niet vergeten en Hij luisterde naar haar.
23. Hij zorgde ervoor dat ze kinderen kon krijgen en ze raakte in verwachting. Ze kreeg een zoon. Toen zei ze: "God heeft ervoor gezorgd dat ik mij niet meer hoeft te schamen."
24. En ze zei: "Ik hoop dat de Heer mij nóg een zoon zal geven." Daarom noemde ze hem Jozef (= 'hij zal méér worden').
25. Nadat Jozef was geboren, zei Jakob tegen Laban: "Ik wil graag teruggaan naar mijn geboorteplaats en mijn land.
26. Geef me mijn vrouwen en kinderen, voor wie ik bij je heb gewerkt, en laat me vertrekken. Want je weet dat ik hard voor je heb gewerkt."
27. Maar Laban antwoordde: "Ga alsjeblieft nog niet weg! Ik heb gemerkt dat de Heer mij heel erg heeft gezegend omdat jij hier bent.
28. Zeg maar wat je bij mij wil verdienen. Dan zal ik je dat geven."
29. Toen antwoordde Jakob: "Je weet zelf dat ik hard voor je heb gewerkt. Ik heb goed voor je kudde gezorgd.
30. Want vóórdat ik kwam, had je niet veel vee. Maar de Heer is aldoor goed voor je geweest sinds ik bij je ben. Daardoor zijn je kudde erg groot geworden. Maar nu zou ik ook wel eens voor mijn eigen familie willen gaan werken."
31. Toen vroeg Laban: "Wat moet ik je geven?" Jakob zei: "Je hoeft me niets te geven. Ik zal weer je vee hoeden. Maar dan wil ik het volgende met je afspreken.
32. Ik zal vandaag alle dieren die gespikkeld of gevlekt zijn tussen je schapen en geiten weghalen. Elk bruin schaap en elke geit met spikkels of vlekken is voor mij. Dat is het loon dat ik van je vraag.
33. Als je er morgen naar komt kijken, kun je zelf zien of ik eerlijk ben geweest. Van elke geit die niet gespikkeld of gevlekt is en elk schaap dat niet bruin is, mag je zeggen dat ik het van je heb gestolen."
34. Laban antwoordde: "Ik vind het best!"
35. Maar diezelfde dag haalde Laban alle gestreepte en gevlekte geiten tussen zijn vee uit, alles waar iets wits aan was. Ook alle bruine schapen haalde hij uit de kudde weg. Hij liet zijn zonen voor die dieren zorgen.
36. En hij zorgde ervoor dat er een afstand van drie dagen reizen was tussen dat vee en de rest van Labans vee waar Jakob voor moest zorgen.

Jakob is bedrogen door zijn schoonvader Laban. Hij heeft 7 jaren gewerkt om met Labans dochter Rachel te trouwen. Maar in de huwelijksnacht brengt Laban niet Rachel, maar zijn dochter Lea bij Jakob. Als Jakob dit de volgende dag ontdekt gaat hij meteen naar Laban. Laban zegt: 'je mag ook met Rachel trouwen als je nog 7 jaren voor me werkt.' Dat doet Jakob.

Maar God ziet dat Jakob meer van Rachel houdt dan van Lea. En Hij ziet haar verdriet. Hij troost Lea door haar kinderen te geven.

Hier, en ook op andere plekken in de Bijbel, zie je dat God omkijkt naar degene die zich niet geliefd voelt. Degene die buiten de groep valt. Hij kijkt om naar de éénling, naar mensen die eenzaam zijn. Hij wil troost, nabijheid en bescherming geven.

Als Lea namen aan haar kinderen geeft, dan zie je wat er in haar hart leeft:

- Ruben: 'de Heer heeft gezien dat ik het moeilijk heb. Nu zal mijn man wel van me houden.'
- Simeon: 'de Heer heeft gehoord dat ik geen liefde krijg, daarom heeft Hij mij kinderen gegeven.'
- Levi: 'nu zal mijn man eindelijk van me houden, want ik heb hem drie zonen gegeven.'
- Juda: 'Nu zal ik de Heere danken.'

Rachel wordt jaloers op haar zus omdat Lea wel kinderen krijgt en zij niet. Het geeft ruzie tussen Rachel en Jakob. Jakob zegt boos: 'Ben ik God? Hij heeft je geen kinderen gegeven, Hij is ervoor verantwoordelijk dat jij onvruchtbaar bent!'

Jakob is zich bewust van Gods rol in deze situatie, maar we lezen niet dat hij voor Rachel bidt, zoals zijn vader Izaäk dat wel voor Rebekka heeft gedaan.

Rachel bedenkt een plan: dan moet mijn slavin maar kinderen voor mij baren. Zo gebeurt het: haar slavin Bilha baart een zoon.

Hier kunnen wij van opkijken, maar deze gewoonte maakte deel uit van de cultuur in het Midden-Oosten als oplossing voor kinderloosheid. Kinderen van de bijvrouw hoorden bij de eerste vrouw. Daarom is het Rachel die het kind een naam geeft. Ze noemt hem Dan en ze zegt: 'God heeft naar mij geluisterd en mij een zoon gegeven.'

Opnieuw wordt Bilha zwanger en ze baart een zoon: Naftali. Nu zegt Rachel: 'mijn zus en ik hebben hard gevochten om de liefde, en ik heb gewonnen.'

Lea zegt: 'mijn slavin moet ook kinderen voor mij krijgen' en ze geeft haar slavin Zilpa als bijvrouw aan Jakob. Zilpa krijgt een zoon: Gad. Lea zegt: 'nu zal ik gelukkig zijn'.

Weer krijgt Zilpa een zoon: Aser. Lea zegt: wat ben ik gelukkig! De vrouwen zullen jaloers zijn op mijn geluk.'

Ruben, de oudste zoon vindt liefdesappels in het veld. Die werden in die tijd gezien als vruchtbaarheidssymbool. Als hij ze aan zijn moeder geeft ziet Rachel ze. Ze zegt: 'geef mij er ook een paar'.

Maar Lea zegt boos: 'je hebt me mijn man al afgepakt, dat is al erg genoeg. Wil je nu ook nog de liefdesappels van mijn zoon hebben?'

'Als ik er een paar krijg, mag jij vannacht met Jakob slapen', zegt Rachel.

Als Jakob 's avonds uit het veld komt, loopt Lea hem tegemoet met de mededeling dat hij 's nachts bij haar slaapt: 'ik heb ervoor betaald met de liefdesappels van mijn zoon', zegt ze.

Lea raakt opnieuw in verwachting en ze krijgt een zoon: Issaschar. Ze zegt: 'God beloont mij omdat ik Zilpa als vrouw aan Jakob gegeven heb.

Daarna wordt ze weer zwanger en baart Zebulon. Bij hem zegt ze: 'God heeft mij een prachtig geschenk gegeven. Nu zal mijn man bij mij willen wonen omdat ik hem al zes zonen gegeven heb.'

Daarna wordt Lea nog één keer zwanger en baart een dochter: Dina.

God denkt ook aan Rachel, zij raakt ook in verwachting. Als ze haar zoon in haar armen heeft zegt ze: 'God heeft ervoor gezorgd dat ik me niet meer hoeft te schamen. Ik hoop dat God me nog een zoon geeft.'

Wat een rivaliteit in dit gezin. De zussen strijden om de liefde van Jakob.

Jakob verlangt ernaar om weer terug te gaan naar zijn geboorteland. De jaren dat hij voor zijn vrouwen moest werken zijn voorbij en hij gaat naar Laban. Maar Laban zegt: 'Blijf alsjeblieft hier.'

Hij zegt niet: 'Blijf zodat ik mijn dochters en kleinkinderen elke dag kan zien', maar hij zegt: 'de Heer heeft mij rijk gemaakt omdat jij hier bent. Hij zegent jou en ik mag van die zegen mee profiteren.'

Jakob zegt: 'dat klopt, toen ik hier kwam had u maar weinig dieren. Maar nu heeft u een grote kudde. Ik heb hard voor u gewerkt en de Heer heeft mij gezegend. Maar nu wil ik zelf iets opbouwen.'

'Wat wil je voor loon?' vraagt Laban.

'U hoeft me niets te geven, maar mag ik uw zwarte schapen en uw gevlekte geiten? U kunt morgen controleren of ik eerlijk ben geweest en dat ik geen ander dier van u gestolen heb.'

'Dat is goed', zegt Laban. Maar diezelfde dag haalt Laban alle zwarte schapen en gevlekte geiten uit zijn kudde en stuurt ze met zijn zonen weg. Hij zorgt ervoor dat er een afstand is van drie dagen reizen tussen hen en de kudde waar Jakob voor moet zorgen.

Alweer is Jakob door zijn schoonvader bedrogen.

Maar God zorgt voor hem: alle sterke dieren die daarna geboren worden zijn zwart of gevlekt en dus voor Jakob. Alle effen dieren zijn zwak en voor Laban.
Zo wordt Jakob steeds rijker. Hij heeft veel schapen, kamelen, geiten en ezels.

Gebod: 'Heer, U zorgt voor Jakob in het land waar hij naar toe is gevlucht. Hij krijgt een groot gezin, maar daar gaat niet alles van een leien dakje. Er is veel onderlinge strijd en ook Jakobs schoonvader bedriegt hem keer op keer. Maar U bent bij hem en U zegent Jakob en zijn gezin.
Heer, U ziet om naar mensen die zich niet geliefd voelen, mensen die verdriet met zich meedragen en mensen die bedrogen worden. Dank U wel Heer.

Vragen:

- De namen die Lea en Rachel aan hun kinderen geven, geven aan dat er veel rivaliteit is. Dit zal voor spanningen gezorgd hebben en ook de zoons zullen de strijd van de moeders gevoelt en gemerkt hebben. Wat vind je van de manier waarop de zussen met elkaar omgaan? (Had Jakob hier anders mee om kunnen gaan?)
- God zorgt voor Lea, die zich ongeliefd voelt.
God zorgt voor Rachel, door haar toch een kind te geven.
God zorgt voor Jakob, door hem een grote, sterke kudde te geven.
Hoe zorgt God voor jou?
- Labans vriendelijke woorden stroken niet met zijn egoïstische daden. Heb jij ook zulke mensen in jouw leven? Hoe ga jij met ze om? Op welke manier gaat Jakob met Laban om? Kun je iets van Jakob leren?
- Laban ziet dat de Heer Jakob zegent en dat hij hierin mee mag delen.
- Als God jou zegent, delen anderen daar dan ook in?

Deze Bijbelstudie is geschreven door Carla Heuvelman en is te vinden op www.febebijbelstudies.nl